

**Аналітична записка про виконання у 2018 році завдань
Державної стратегії регіонального розвитку України
у Чернігівській області**

З метою створення сприятливих умов для розвитку малого і середнього бізнесу, зростання його інвестиційної та інноваційної активності, підвищення рівня конкурентоспроможності в умовах євроінтеграції та збільшення внеску в соціально-економічний розвиток регіону, в області реалізується обласна Програма розвитку малого і середнього підприємництва на 2017-2020 роки, затверджена рішенням сьомої сесії обласної ради VII скликання від 20 грудня 2016 року № 6-7/VII. В її рамках здійснена фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва у формах часткової компенсації з обласного бюджету відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами малого і середнього підприємництва у банківських установах та фінансового кредиту найбільш ефективних інвестиційних проектів з пріоритетних видів діяльності. Зокрема, у 2018 році профінансовано інвестиційний проект «Розширення потужностей у виробництві монопітки», ТОВ «Канон» на суму 400 тис. гривень.

Для забезпечення завдання щодо територіальної соціально-економічної інтеграції і просторового розвитку регіону у 2018 році продовжувалась робота зі створення основної бази програмного, нормативного та апаратно-технічного забезпечення геоінформаційної системи містобудівного кадастру області.

В рамках реалізації Регіональної цільової Програми створення та ведення містобудівного кадастру Чернігівської області на 2016-2019 роки за кошти обласного бюджету (300,0 тис. грн) придбано обладнання другої черги апаратно-технічного та серверного забезпечення системи містобудівного кадастру області, оплачені послуги щодо обробки даних креслень Схеми планування території Чернігівської області та приведення їх у визначений растровий формат, з постачання та встановлення програмного забезпечення «Digital Professional/Reports/XMLChecker», по встановленню та загальному налаштуванню серверного програмного забезпечення на технічному обладнанні, з постачання, встановлення та налаштування пакетів ліцензійної операційної системи, офісного програмного забезпечення, антивірусного програмного забезпечення тощо.

В рамках програми «*Інноваційна економіка та інвестиції*» створювались умови для формування сприятливого інвестиційного середовища та позитивного іміджу області.

У 2018 році розроблена «Інтерактивна інвестиційна карта Чернігівської області».

Для просування інвестиційного потенціалу області підготовлений сучасний двомовний інформаційний проморолик «Start your business with Chernihiv region».

Виготовлено рекламний стенд-експозицію економічного та інвестиційного потенціалу області для участі у I Форумі регіонів України та Республіки Білорусь 24-25 жовтня 2018 року в м. Гомелі.

26 лютого 2018 року відбувся Чернігівський Регіональний Форум «Органік Інвест», на якому розглянуті шляхи залучення додаткових інвестиційних ресурсів.

У травні 2018 року було проведено міжнародний III Форум інвестицій та експорту Чернігівщини. Проведено серію практичних семінарів-тренінгів щодо написання проектів регіонального розвитку для участі у конкурсі, а також семінар-консультацію «Практичні аспекти розробки проектів регіонального розвитку».

З метою промоції експортного потенціалу регіону, сприяння регіональним товаровиробникам у освоєнні ними нових закордонних ринків збуту проведено ряд зустрічей керівництва облдержадміністрації з делегаціями іноземних країн, дипломатичних представництв іноземних країн в Україні (посольств Республік Білорусь, Індія в Україні, Латвійської Республіки, Італійської Республіки в Україні, Послів «Великої Сімки», провінції Хенань КНР, Канади, Німеччини, Представництва ЄС в Україні. У м. Чернігові відбулося виїзне засідання Ради з просування експорту при Мінекономрозвитку України під головуванням Першого віце-прем'єр-міністра - Міністра економічного розвитку і торгівлі України.

Відбулися візити офіційних делегацій області до інших країн (Республіки Білорусь та Польщі).

Презентаційні матеріали про експортні можливості господарюючих суб'єктів Чернігівщини направлялись до дипломатичних установ та закордонних партнерів регіону. Забезпечувалась робота Зовнішньоекономічного Порталу Чернігівської області.

В рамках обласної Програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2017-2020 роки у 2018 році проведено 27 заходів (при запланованих 18). Зокрема, відбулись Бізнес-фест «Разом до успіху» під час проведення Місячника підтримки підприємництва до Дня підприємця та щорічний обласний ярмарок «Що може жінка». Проводились Дні юридичної допомоги на базі ОТГ Чернігівської області для суб'єктів підприємництва та осіб, що бажають розпочати власну справу; спільні семінари на тему: «Особливості ведення підприємницької діяльності у сільській місцевості»; семінари за куцковою схемою для жителів сільської місцевості з питань ведення підприємницької діяльності; практичні семінари для молоді; виїзна «Молодіжна школа бізнесу».

З метою підвищення рівня обізнаності безробітних громадян з питань організації та провадження підприємницької діяльності надаються індивідуальні консультації та допомога у виборі бізнес-ідеї, складанні бізнес-планів тощо. Впродовж 2018 року індивідуальні профконсультаційні послуги були надані 12,4 тис. безробітних осіб, в т.ч. 1,6 тис. осіб пройшли психодіагностичне тестування з метою виявлення схильності до певних видів професійної діяльності, в т.ч. й підприємницької.

Для 828 осіб, які виявили зацікавленість у самостійному започаткуванні власної справи, проведено 92 інформаційні семінари «Як розпочати свій бізнес».

25 безробітних осіб організували власну справу як суб'єкти підприємницької діяльності шляхом отримання допомоги по безробіттю одноразово.

Для активізації інноваційної діяльності передбачається на базі Агенції регіонального розвитку Чернігівської області створення Інноваційного бізнес-акселератора. Наразі розробляється його концепція.

Також Агенцією підготовлено проект щодо створення Центру підтримки підприємництва, інновацій і стартапів, який подано на фінансування з коштів Державного фонду регіонального розвитку.

Налагоджено співпрацю з ІТ-кластером міста Чернігова, Агенція долучилася до проведення великої ІТ-конференції. Налагоджена співпраця з Бітрут Академією, яка займається підготовкою ІТ-спеціалістів, на базі Агенції проходять навчання студентів Академії.

У 2018 році проведено 5 семінарів для спеціалістів ІТ-індустрії м. Чернігова.

Облдержадміністрацією вжито заходів щодо розвитку інфраструктури залучення інвестицій. За 2018 рік в області освоєно 8,3 млрд грн інвестицій. Обсяг залучених іноземних інвестицій станом на 01.10.2018 склав 429,0 млн дол. США.

З метою розширення інноваційної інфраструктури продовжувалась робота щодо створення індустріальних парків на території області (у м. Чернігів на базі ПАТ «Чернігівське Хімволокно» та у м. Бобровиця). Опрацьовувалось питання визначення їх місцезнаходження, здійснювався пошук земельної ділянки, що відповідає вимогам Закону України «Про індустріальні парки», аналізувалися організаційні питання створення індустріальних парків, їх функціонального призначення, необхідних ресурсів та очікуваних результатів діяльності.

Інформація щодо інвестиційних та зовнішньоекономічних можливостей області постійно розміщувалась та оновлювалась на веб-сайтах облдержадміністрації (www.cg.gov.ua), Департаменту економічного розвитку (economy.cg.gov.ua), Економічному Порталі Чернігівської області (<http://www.chernihiv-oblast.gov.ua/company>) та його сторінці у Facebook (<http://www.Facebook.com/chernihivregion>).

В рамках програми «*Сільський розвиток*» здійснюються заходи з диверсифікації підприємницької діяльності в сільській місцевості.

Зокрема, по Програмі фінансової підтримки органічного виробництва в Чернігівській області на 2016-2021 роки 10 виробників органічної продукції отримали з обласного бюджету 250 тис. грн для компенсації вартості сертифікації.

Відповідно до Програми передачі нетелей багатодітним сім'ям, які проживають у сільській місцевості Чернігівської області, на 2016-2020 роки з обласного бюджету виділено 975,1 тис. грн, 30 багатодітних сімей отримали тварин.

З метою підвищення якості життя у сільській місцевості продовжувалась робота щодо збільшення зайнятості сільського населення, їх соціального захисту на ринку праці.

Протягом 2018 року 8,1 тис. безробітних сільських мешканців залучено до активних програм сприяння зайнятості: 4,1 тис. осіб отримали постійну роботу,

1,2 тис. осіб пройшли професійне навчання, 2,8 тис. осіб залучені до громадських та інших робіт тимчасового характеру.

У радах об'єднаних територіальних громад та окремих населених пунктах ОТГ службою зайнятості організовано 37 «виїзних» робочих місць, на яких періодично (1-4 рази на місяць) з населенням працюють фахівці центрів зайнятості, які надають інформаційно-консультаційні та профорієнтаційні послуги. За 2018 рік 3,2 тис. мешканців ОТГ отримали 3,6 тис. різноманітних послуг служби зайнятості.

В рамках програми *«Розвиток туризму»* для промоції туристичного потенціалу регіону забезпечено роботу туристичного сайту (chernihivregion.travel). Проведено 4 рекламно-інформаційні тури Чернігівською областю, в т.ч. і для туристичних операторів України та Республіки Білорусь. Туристичні можливості області презентовано на міжнародних та регіональних туристичних виставках у Києві, Кропивницькому, Гомелі та під час культурно-мистецьких заходів, які відбувались в області.

Взято участь у конференції «Міжнародне співробітництво та партнерство в туризмі» та засіданні за «круглим столом» «Партнерство в туризмі».

Виготовлено 30 різновидів інформаційно-довідкової та сувенірної продукції загальним накладом майже 18 тисяч одиниць.

Проведено виїзні семінари з питань розвитку сільського «зеленого» та екологічного туризму.

Проведено перший обласний конкурс серед представників туристичної сфери області «Чернігівщина туристична: вибір року 2018».

В рамках програми *«Розвиток людського потенціалу»* здійснювались заходи, спрямовані на покращення ситуації на ринку праці.

На перше робоче місце працевлаштовано 2055 випускників професійної (професійно-технічної освіти). Зважаючи на нестачу кадрів у виробничих секторах економіки та проблему з трудовою міграцією, у 2018 році показник працевлаштування випускників закладів професійної освіти зріс та становить 81,3% до випуску.

Забезпечено формування в державних закладах професійної (професійно-технічної) освіти інклюзивних груп із числа осіб з особливими освітніми потребами. Так, у 2018 році сформовано 2 навчальні групи учнів із числа осіб з особливими освітніми потребами, які здобувають професії «Штукатур» та «Кухар» (14 осіб).

За направленням Чернігівського обласного центру зайнятості забезпечено підготовку робітничих кадрів (23 осіб) із числа дорослого населення на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Для задоволення потреб регіону з урахування пріоритетів його розвитку підготовлено 4202 висококваліфіковані фахівці.

В області працюють 24 інноваційні структури на базі закладів вищої освіти (профільні структурні підрозділи): наукові лабораторії, науково-дослідні центри, інноваційний центр з розробки, дослідження і впровадження сучасних технологій механізації та автоматизації технологічних процесів у рослинництві і тваринництві, археологічні експедиції, науково-дослідний центр з питань діяльності органів та установ Державної пенітенціарної служби України.

До науково-дослідної та інноваційної роботи, яка здійснюється закладами вищої освіти регіону, залучено 2182 науково-педагогічні працівники, у т.ч. 286 молодих учених.

З метою мотивації до здобуття актуальних на ринку праці робітничих професій, професійного росту та підвищення кваліфікації для 7,1 тис. безробітних осіб проведено 615 семінарів з орієнтації на професійне навчання, в т.ч. в центрах професійно-технічної освіти.

Протягом 2018 року проходили професійне навчання 2,7 тис. безробітних, усі - за замовленням роботодавців. Підвищували кваліфікацію шляхом стажування безпосередньо на робочих місцях 1,5 тис. осіб. Для 771 безробітної особи проведено 71 тренінг, у т.ч. 9 тренінгів «Побудова кар'єри та професійний розвиток». За 2018 рік видано 17 ваучерів для підвищення конкурентоздатності громадянам віком 45 років+.

В області у січні-листопаді 2018 року на створені нові робочі місця працевлаштовано 10660 осіб, з них у юридичних осіб – 3044 особи (28,6 % від загальної кількості) та у фізичних осіб – 7616 (71,4%). При цьому у зв'язку із змінами у організації виробництва та праці звільнено 5265 осіб. Реальний приріст становить 5395 робочих місць.

В рамках програми *«Загальноукраїнська солідарність»* створювались можливості для співробітництва регіонів у гуманітарній сфері.

Обласні професійні творчі колективи та окремі виконавці побували у 2018 році на гастролях у понад 40 містах України, в т.ч. у містах Донецької та Луганської областей (Сєвєродонецьк, Лисичанськ, Покровськ, Волноваха, Сартана, Краматорськ, Сіверськ, Сватове, Мар'їнка, Бахмут, Селідове, Щастя, Станиця Луганська, Маріуполь, Рубіжне).

В рамках проведення Загальноукраїнського проекту культурної інтеграції *«Український Донбас»* та в рамках заходів громадської спілки *«Творче об'єднання «Музичний батальйон»* в 15 містах Донецької та Луганської областей відбулись виступи для військовослужбовців, учасників операції Об'єднаних сил та жителів прифронтових областей. У них брали участь кобзар-лірник Василь Нечепа, академічний народний хор, академічний камерний хор ім. Д. Бортнянського обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм. Відбулись вистави Ніжинського академічного українського драматичного театру ім. М. Коцюбинського, обласного академічного українського музично-драматичного театру ім. Т.Шевченка.

Чернігівський обласний дитячий (ляльковий) театр ім. О.Довженка брав участь у III Відкритому Всеукраїнському фестивалі театрів ляльок *«СВІТ ЛЯЛЬОК»*. Колектив Ніжинського академічного українського театру ім. М. Коцюбинського з виставами побував на гастролях у Дніпропетровській, Житомирській, Київській, Миколаївській, Черкаській, Кіровоградській, Вінницькій та Полтавській областях. Театральні колективи взяли участь у фестивалях: XX Міжнародному театральному фестивалі *«Мельпомена Таврії»*, 48-му Святі театального мистецтва *«Вересневі Самоцвіти»*, X Всеукраїнському театральному фестивалі *«Коломийські представлення»*.

Обласним молодіжним театром було проведено два гастрольних виїзди за межі області - в міста Київ та Кременчук.

Проведено 7 мистецьких фестивалів, на які були запрошені творчі колективи з Харкова, Берегового, Києва, Полтави, Хмельницького, Кропивницького, Коломиї.

Музейними закладами області спільно з іншими регіонами України проведено низку заходів: Всеукраїнську наукову конференція «Мистецтво України в контексті європейської культури. Українські музеї та європейський культурний простір», V Міжнародні Спаські читання, присвячені 100-річчю музейної діяльності І. Г. Спаського та 25-річчю Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця», XIII Міжнародну наукову конференцію «Знаки питання в історії України: Чернігово-Сіверщина в європейських геополітичних конфліктах і трансформаціях».

Крім того, проведено I Всеукраїнський археологічний з'їзд у Ніжинському краєзнавчому музеї ім. І. Спаського, в якому взяли участь 160 осіб, в т.ч. представники з 19 міст України. Також відбулось засідання «за круглим столом», присвячене 350-й річниці обрання гетьманом Лівобережної України Дем'яна Ігнатовича Многогрішного у Новгород-Сіверському історико-культурному музеї-заповіднику «Слово о полку Ігоревім».

З метою формування привабливого образу регіонів в Україні, інтеграції регіональних ідентичностей у загальноукраїнську ідентичність на офіційному веб-сайті обласної державної адміністрації постійно висвітлюються матеріали про соціально-економічний розвиток області, досягнення в різних галузях господарського комплексу. Ці матеріали також поширюються серед телерадокампаній, друкованих ЗМІ, інтернет-видань. Крім того, керівництво облдержадміністрації бере участь у теле- та радіопрограмах, дає коментарі ЗМІ щодо актуальних тем розвитку області та проблемних питань.

У 2018 році проведено 36 тематичних прес-брифінгів та 5 прес-конференцій керівництва облдержадміністрації та її структурних підрозділів, установ і організацій. Здійснено інформаційний супровід понад 25 засідань «за круглим столом», нарад тощо з питань соціально-економічного розвитку регіону.

Облдержадміністрація постійно ініціює перед центральними органами влади вирішення питання щодо збільшення присутності в прикордонних районах області вітчизняних телерадіомовників.

Департамент інформаційної діяльності та зв'язків з громадськістю облдержадміністрації спільно з представником Нацради України з питань телебачення і радіомовлення в області реалізують на території області проект Нацради «Радіо громад». «Український державний центр радіочастот» здійснює прорахунок частот для місцевого радіомовлення у 18 населених пунктах області.

В області здійснюються заходи, спрямовані на інтеграцію вимушених переселенців, яких станом на 01.01.2019 в області обліковано 8427 осіб або 5666 сімей.

За наданням щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, звернулось 3617 родин. На ці цілі спрямовано субвенції з державного бюджету на загальну суму 32,8 млн гривень.

Для розвитку *сільських територій* з низькою щільністю населення продовжувалась робота щодо збільшення його зайнятості, в тому числі за

рахунок започаткування на селі видів бізнесу, не пов'язаних з сільсько-господарською діяльністю, зокрема сільського «зеленого» туризму.

За сприяння служби зайнятості в області протягом 2018 року проведено 26 семінарів з питань організації власної справи у сфері сільського «зеленого» туризму. Серед учасників цих семінарів було 456 сільських мешканців. Крім того, 245 мешканців сільської місцевості відвідали 21 навчальний семінар на тему «Ефективне ведення сільського господарства».

За індивідуальними планами і програмами навчався 61 безробітний за професіями: тракторист-машиніст, оператор котельні, оператор заправних станцій, електрозварник ручного зварювання, токар, водій навантажувача, кравець, кондитер тощо.

В рамках програми *«Ефективне управління регіональним розвитком»* облдержадміністрацією вживаються заходи, спрямовані на посилення інституційної спроможності області, забезпечення ефективної реалізації державної регіональної політики. З 2017 року в регіоні функціонує Агенція регіонального розвитку Чернігівської області, пріоритетними напрямками роботи якої є інвестиційний розвиток, підтримка малого і середнього підприємництва, територій, здійснення заходів по децентралізації влади тощо.

У 2018 році Агенцією проведено 3 семінари для представників ОТГ з питань залучення інвестицій. На базі Агенції проведено більше 15 заходів та навчань для підприємців міста та області. Організовано прес-тур на підприємство Добродія з метою популяризації інвесторів в області.

Агенція взяла участь в організації Всеукраїнського Форуму Агенцій регіонального розвитку на базі Києво-Могилянської бізнес-школи.

В області створена ефективна система підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців місцевих органів виконавчої влади, посадових осіб місцевого самоврядування у сфері управління регіональним розвитком. Так, Чернігівським центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій проведено 13 тематичних короткотермінових семінарів-тренінгів «Основи стратегічного планування», тематичний короткотерміновий семінар-тренінг «Міжмуніципальне співробітництво територіальних громад». Крім того, в рамках навчання за іншими видами програм проводились конфераторуми, тематичні зустрічі, лекції щодо методології стратегічного планування розвитку територіальної громади, співробітництва органів місцевого самоврядування з європейськими інституціями, міжнародними фінансовими та донорськими організаціями щодо питань утилізації та знешкодження відходів, залучення позабюджетних коштів для реалізації проектів місцевого розвитку, алгоритму залучення грантового фінансування під енергозберігаючі проекти тощо. Підвищили фаховий рівень 395 посадових осіб місцевого самоврядування.

Також проведено 11 тематичних короткотермінових семінарів-тренінгів «Управління проектним циклом - від ідеї до звітності» та тематичний короткотерміновий семінар «Особливості написання проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку».

Крім того, в рамках навчання за іншими видами програм проводились конферсаторуми щодо залучення позабюджетних коштів для реалізації проектів місцевого розвитку, основних засад проектного менеджменту. Підвищили фаховий рівень 348 посадових осіб місцевого самоврядування.

Голова Чернігівської обласної
державної адміністрації

О. МИСНИК